

Lausunnon antaja: Jyväskylän kaupunki / kaupunkirakennepalvelut

Ari Tuovinen, joukkoliikennepäällikkö

Sari Hyötyläinen, sovellusasiantuntija

Katri Hänninen, kuljetussuunnittelija

Lausunnot

Nykytilan arviointi

Lakimuutosesityksessä on tunnistettu saatavuuden haasteellisuus uuden lain voimaan tulon myötä. Saatavuuteen liittyvät parantavat toimenpiteet eivät uudessa lakimuutoksessa nouse esille. Harvaan asuttujen asuinalueiden palveluiden saatavuutta ei välttämättä pystytä parantamaan yhdistelemällä esimerkiksi erilaisten tavarankuljetus-, posti- ja henkilökyttejä. Tämä toteutus edellyttäisi teknologisia ratkaisuja yhteiskäyttöisesti, joissa rajapinnat olisivat avoimena laajalle toimijakunnalle aiheuttaen myös riskin tietosuojallisesti. Erilaisten kuljetusten yhdistely onnistuu paremmin vilkkaammissa taajamissa, joissa palvelun tarjonta on muutenkin parempaa. Harvaan asuttujen alueiden osalta tarvittaisiin konkreettisempia toimia, mikäli halutaan taata palvelutaso myös jatkossa. Aiemman kokemuksen perusteella ongelma on todellinen pienemmillä paikkakunnilla, myös Jyväskylän alueella ongelma näkyy Jyväskylän lähikunnissa.

Kustannuskehityksen nousu on ollut todennettavissa lain voimassaoloajan. Hinnoittelun eri tavat, vertailukelpoisuus eri hinnoitteluiden välillä, eroavuudet eri kaupunkien ja kuntien välillä vaikeuttavat julkisten hankintayksiköiden hankintoja. Hinnoittelun yhdenmukaistaminen julkisissa hankinnoissa olisi tärkeää, jolloin kustannuskehitys olisi ennalta tiedostettavaa ja arvioitavaa. Julkisten hankintojen suhteen olisi tärkeää luoda selkeä hinnoittelumekanismi valtakunnallisesti, jonka mukaisesti yhteiskunnan hankkimat kuljetukset korvataan. Tämä selkeyttäisi valtakunnallisesti hallinnollista ongelmaa hinnoitteluihin liittyen ja edesauttaisi myös kuljetusyrittäjien tasapuolisempaa kohtelua yhteiskunnan eri toimijoiden hankinnoissa. Käytettäessä yhtenevää hinnoittelua julkisesti tuetuissa kuljetusten hinnoittelussa edesautetaan myös vertailukelpoisuuden parantamista ja riskien vähentämistä. Hinnoittelun periaatteet mahdollistaisivat myös saatavuuteen liittyvän ongelman poistumisen yhteiskunnan korvaamissa kuljetuksissa. Eri alueilla on erilaisia hinnoittelumalleja ja liikennöitsijöiden voi olla hankalaa hahmottaa todellista hintaansa erilaisten hinnoittelumallien vuoksi. Selkeä ja yksiselitteinen hinta on helpompi toteuttaa, kilpailuttaa ja valvoa.

Huomiot erityisryhmien kuljettajakoulutusta koskevasta ehdotuksesta

Lakimuutoksessa esitetty kuljettajakoulutus edesauttaa laadukkaampaa palvelua. Koulutus kannattaa huomioida kuljetushankinnoissa, jolloin varmistetaan erityisryhmienkin turvallisempi kuljetuspalvelu. Kuljettajakoulutus erityisryhmien kuljettamista varten on erittäin hyvä idea. Koulutus parantaa asiakaspalvelun tasoa ja vähentää osaamisen puutteesta johtuvia virheitä ja vaaratilanteita. Yksiselitteinen koulustodistus on myös helppo todentaa ja tarkistaa, verraten esim. kokemukseen perustuvaan osaamiseen. Kaikilla erityisryhmiä kuljettavilla kuljettajilla tulisi joka tapauksessa olla pohjatiedot, kuinka kyseisiä kuljetuksia tulisi suorittaa ja mitä erityispiirteitä täytyy huomioida. Myös yrittäjäkoulutus ja -koe ovat kannatettavia, koska uusien yrittäjien on tärkeää ymmärtää yrityksen tuoma vastuu ja lakiasiat, ennen kuin he voivat esim. osallistua yhteiskunnallisten kuljetusten kilpailutuksiin.

Huomiot harmaan talouden torjunnasta

Taksimatkasta kerättävät vähimmäistiedot tuo tarkempaa tilastoa matkoista ja esim. niiden kustannustasosta. Tietoa kerätessä tulisi kiinnittää huomiota siihen, miten nopealla aikataululla asiakkaat saavat palvelua. Palveluaika suhteessa kustannukseen on myös oleellinen. Olisiko mahdollista saada samalla tietoa, mikäli asiakkaat lähtökohtaisesti valitsevat esim. toisen kunnan taksin kalliimmalla hinnalla, kuin oman paikkakunnan taksin, jonka saisi paikalle esim. neljä tuntia myöhemmin. Kyselytutkimusten perusteella oletettu kuva vastaa todellista kuvaa saatavuuden suhteen. Tämä osaltaan vaikuttaa myös hintaan ja palvelun kysyntään.

Taksivalaisimen vaatimus on positiivinen asia, ainakin siltä kanalta, että se todennäköisesti vähentää harmaata taloutta ja nostaa kynnystä yrittää esim. huijauksia, joissa esiinnyttään taksina. Toki samalla tämä voi vähentää satunnaisia toimijoita, jotka ajavat yksittäisiä kuljetuksia silloin, kun on sopiva hetki. Tämä tukee päätoimisia taksiryttäjiä ja helpottaa taksien tunnistamista. Samoin taksimittari selkeyttää hinnoittelun valvomista ja voi edesauttaa esim. riitatilanteiden selvittämistä.

Jyväskylässä 30.6.2020